



## **Zápis z 8. jednání Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR**

**úterý 14. 7. 2015, 15:00- 20:00, Úřad vlády, nábr. Edvarda Beneše 4, Praha 1, sál 047**

Přítomní: Jiří Bendl, Vladislav Bízek, Filip Černocho, Josef Fiřt, Jiří Gavor, František Hrdlička, Štěpán Chalupa, Petr Kalaš, Jiří Karásek, Martin Klož, Jaroslav Klusák, Jiří Koželouh, Jan Motlík, Antonín Panák, Irena Plocková, Edvard Sequens, Eva Slováková, Jiří Spitz, Václav Zemek, Anna Kárníková, Zbyněk Machát, Jan Melichar, Aleš Nechuta, Jan Rovenský, Pavel Antonín Stehlík, Václav Šebek, Radim Šrám, Stanislav Volčík.

Omluveni: Václav Bartuška, Ivan Beneš, Jiří Beranovský, Jana Cicmanová, Dana Drábová, Jaroslav Knápek, Jiří Krátký, Miroslav Šafařík, Milan Ščasný, Jana Simonová, Vladimír Špidla, Vladimír Vlk.

### **Průběh jednání:**

- 1) Byl přivítán nový člen Výboru pro udržitelnou energetiku Ing. Václav Zemek, který je místopředsedou výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Výbor tak bude moci lépe komunikovat nejen s vládou, ale i spolupracovat a komunikovat s Poslaneckou sněmovnou ČR.
- 2) Byl schválen zápis ze 7. zasedání Výboru pro udržitelnou energetiku z 8. června 2015.
- 3) Předseda informoval o potřebě a návrhu posunutí rozhodnutí k územním ekologickým limitům těžby hnědého uhlí o cca 6 týdnů vzhledem k tomu, že poslední zadaná studie ze strany MPO k ekologickým limitům těžby bude hotova až koncem srpna a to k období, kdy by mělo dle usnesení vlády dojít k rozhodnutí vlády.
- 4) **Výsledky připomínkování k dříve rozeslaným presentacím a studiím:**

**Geologické faktory územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí (Martin Klož)**

**Ekonomické souvislosti územně ekologických limitů těžby (Václav Šebek)**

**Vliv znečištěného ovzduší na zdravotní stav obyvatel (Radim Šrám)**

**V rámci diskuse a odpovědí autorů k obdrženým připomínkám (v písemné podobě od 5 členů) k presentacím autorů ze 7. VUE zazněly následující poznámky, odpovědi a náměty:**

V připomínce a diskusi se doporučuje možnost zachování uhlí za limity i další jiná rezervní ložiska uhlí pro strategicko-bezpečnostní pojistku státu nebo jako zásobu suroviny do budoucna např. pro farmaceutický nebo chemický průmysl.

Při stávajícím způsobu těžby je znovuotevření těžby otevřeným lomem v budoucnu ekonomicky náročné. Absolutní odepsání zásob v budoucnosti za 20 – 30 let může být nevýhodné vzhledem k možnosti využití uhlí pro průmysl. Je nyní obtížné posoudit budoucí ekonomičnost. Důl ČSA má čtyři etapy, které jsou relativně nezávislé, a případné otevření ložiska je možné i z jiné strany.

Otevřená otázka neřešení územních ekologických limitů nedává jistotu regionu a stabilitu pro rozvoj.

Kompromisem může být převedení ložiska ze zásob, namísto úplného zrušení (odepsání) ložiska dle původního usnesení vlády 444, do kategorie nebilančních zásob (II. až IV. etapa ČSA), aniž tak dojde ke zrušení ložiska dle horního zákona.

Uhlí každopádně zůstává v zemi a v případě výjimečných krizí se dá v budoucnu vytěžit, tzn. je prozkoumáno a ví se o jeho objemu i kvalitě, nehledě na kategorizace ložiska.

Z hlediska celkové energetické bezpečnosti se nejedná o významný parametr vzhledem k tomu, že energie získaná z uhlí z prostoru za limity roční těžby v II. etapě lomu ČSA by znamenala jen 2,5% primární roční spotřeby energetických zdrojů. Vzhledem k bezpečnosti nebo dovozní závislosti energetických surovin se tak jedná jen o marginální problematiku.

Z ekonomického hlediska za normálních podmínek v dohledné budoucnosti je znovuotevírání těžby obdobným způsobem velmi náročné.

Je rozumný návrh nyní neprolamovat limity a ponechat uhlí pro budoucnost a za 20 až 40 let jej využít pro chemický průmysl a nevyvážet energii za současné dumpingové ceny.

**Neprolomení limitů neznamena technickou nemožnost budoucího využití zdejšího uhlí.**

K otázce odpisů zásob nebo korekce limitů chybí zatím rozvaha, na které lokalitě při opuštění dolu lze obnovit nebo nelze obnovit těžbu. Je potřeba probrat a posoudit jednotlivé lokality, rezervní lokality i lokality za limity individuálně a po vyhodnocení vytvořit závěry.

Je cca celkem 20 rezervních lokalit, kam patří i III. a IV. etapa dolu ČSA. V rámci studie jsou sledovány i rezervní lokality kromě III. a IV. etapy ČSA a byly vyhodnoceny jako netěžitelné i vzhledem k nízké výhřevnosti uhlí, která je pod 10 MJ. Bilanční zásoby jsou u rezervních lokalit relativně nadhodnocené vzhledem k nepřesným výpočtům zásob (započítávání nebilančních poloh slojí apod.)

Územní ekologické limity nelimitují hlubinnou těžbu. Černé uhlí nebylo řešeno vzhledem k řešení problematiky limitů hnědého uhlí.

**Závěr: Autoři připomínek obdrželi a obdrží vyjádření a vypořádání od zpracovatelů k připomínkám. Bude žádoucí, aby předkladatelé připomínek vyjádřili svůj souhlas nebo námítky s vypořádáním, aby tak výbor získal hlubší poznatky.**

**Autoři připomínek by měli potvrdit, že akceptují jejich vypořádání a vypořádání připomínek bude součástí výstupu výboru.**

Rezervní lokality mají jen malou výhřevnost a v horizontu blízkých let nejsou zajímavé a významné.

Bylo zmíněno riziko, že se teplárenství nemusí snadno zajistit uhlím vzhledem k soukromo-vlastnickým vztahům.

Bylo reagováno na údaje k zaměstnanosti. **K připomínkám Jiřího Koželouha se setká Václav Šebek k jejich podrobnému vypořádání.**

Varianta prolomení na lomu ČSA může být v konfliktu s klimatickou politikou EU apod. V připravované zprávě budou tyto náměty a připomínky zapracovány.

Geologické faktory na dole Bílina umožňují selektivní těžbu uhlí různé kvality, šlo by provést bilanci uhlí dle jeho kvality speciálně i pro teplárenství.

Ohroženost teplických pramenů a Bílinské kyselky. Teplické prameny jsou na severovýchod a Bílinská kyselka je na východ od těžby. Stávající těžba na Bílině zasahuje do jejich ochranných pásem a jsou prováděna opatření. Těžba se postupně vzdaluje od obou ochranných pásem s postupem dále na západ. Ve stávající situaci jsou již prováděna opatření na jejich ochranu. **Jedno z doporučení je znovu vyhodnocení rizika a vlivu na hydrogeologické poměry a provedení analýzy dopadů a opatření v případě jakýchkoli rizik.**

V případě Chebské pánve byly v minulosti vrtem poškozeny lázeňské prameny na dobu cca 7 let.

Predikce přesné poptávky uhlí je velmi obtížná. Lze provádět alespoň hrubší predikci. Jedná se o klíčový bod i vzhledem k budoucím úsporám. **Nevíme, kolik procent energie budeme spořit. Světový i domácí trend k úsporám je markantní. Dá-li vláda více prostředků do úspor energie, pak lze počítat s lepší energetickou efektivností i menší spotřebou uhlí.** Otázce úspor se výbor bude v další době intenzivně věnovat.

Připomínky a doporučení budou předložena vládě, aby věděla o všech souvislostech.

Údaje ohledně výroby tepla (spotřeby uhlí) vychází z uzavřených smluv. Teplárny nemají dobře uzavřené smlouvy a rovněž je problém se smlouvami elektráren, které spalují a spotřebovávají výhřevné uhlí s kvalitou vhodnou pro teplárny.

Zájmem výboru je podpořit co nejrychlejší rozhodnutí o limitech. Naší snahou je neprodlužovat zásadně rozhodnutí o limitech.

Polovina kvalitního výhřevného uhlí z ČSA je spalována ve Chvaletické elektrárně, takového, které pak může chybět teplárnám.

Snahou státu by mělo být přestat pálit kvalitní uhlí pro teplárny navzdory kontraktům a vhodným nástrojem omezit dostupnost teplárenského uhlí pro elektrárny (Chvaletice, Kladno), které mohou spalovat méně výhřevné uhlí. Souhlasně ve zprávě MPO se uvádí, že pokud by nedošlo ke korekci limitů, pak je třeba vytvořit preferenci pro teplárny, aby byly dlouhodobě zajištěny.

Je třeba sledovat i vyšší zájmy státu. Chvaletice modernizují dva kotle a měly by reagovat na situaci.

Řešení mohou být různá a někdy není potřeba až drastická opatření. Podle stávající koncepce bude při modernizaci v rámci integrovaného povolení IPPC vyžadována určitá energetická efektivnost a kombinovaná výroba tepla a elektřiny (KVET) (Chvaletice, Počerady).

**Je třeba co nejdříve ukončit podpory lokálních topenišť na uhlí. Stát by měl zásadním způsobem zpříšňovat odběratelům pálení uhlí a neposkytovat na ně jakékoli dotace.**

Uhlí pro domácnosti má rovněž nevhodnou kotlíkovou dotaci, je to zachovávání stávajícího nevhodného stavu a jedná se o škodlivou dotaci, která bez budoucího zajištění kvalitním uhlím není odpovědná a rovněž zásadně nesnižuje velmi vysoké externí náklady a škody na zdraví obyvatel.

Je problém, že kombinovaná výroba dostává méně peněz za elektřinu, která má uměle nízké ceny vlivem dotovaných zdrojů. Teplo je tak paradoxně lepším tržním produktem než elektřina, což je neudržitelné a ekonomicky paradoxní. Při stávající diskrepanci a při rekonstrukci by se tak teplárny KVET vrátily k výtopnám, než aby dále provozovaly KVET. Do zákona o energetických úsporách nebyly zařazeny malusy, které by KVET nutily k režimu fyzikálně nejvýhodnější efektivity využití i spotřeby primárního paliva, tedy uhlí. Je třeba navodit podmínky, aby za každého režimu provozu bylo dosahováno nejvyšší energetické efektivity z daného paliva pro elektřinu i teplo. Malusy by byly vhodným nástrojem. V Německu se obchází malusy a nahrazují se pokutami za emise CO<sub>2</sub>, a ne přímo oceněním efektivity využití primárního zdroje, což by bylo lepší a přímější. **Tyto připomínky a případně další připomínky prosíme prof. Františka Hrdličku poslat kolegům, aby se staly součástí stanoviska.**

„Slovo dělá muže.“ Je zvykem v cizině, že pokud se jednou vládou přijme usnesení o neprolomení limitů, tak proč je stále řešit? V původním usnesení č. 444 se k roku 2005 měla vyhodnotit kromě limitů i ochranu ŽP i ochranu ovzduší. Je rozdíl v závaznosti mezi usnesením vlády a nařízením vlády. Limity formou usnesení vlády jsou závazné pro členy vlády, a nařízení vlády je již více i obecně závazným dokumentem.

Je třeba zohlednit, že obyvatelé pánevních oblastí mají prokazatelně poškozené zdraví s přesahem do několika generací a mělo by se jim pomoci ve zlepšení imisních podmínek. Zdraví bude částečně řešeno ve studii COŽP.

Při spalování uhlí velice záleží, jak kvalitně a v jakém zařízení se spaluje vzhledem k produkci zdravotně rizikových emisí. Velké spalovací zdroje spalují relativně čistě ve srovnání s domácími tradičními kamny na uhlí, kde je situace katastrofální a rozdíl je zásadní. Jeden kg uhlí spálený v elektrárně nebo teplárně má zásadně odlišné (menší) emise oproti spálení v domácích kamnech a lokálních topeništích z hlediska zdravotně rizikových látek (mikročástice PM<sub>10</sub>, PM<sub>2,5</sub>, PM<sub>1</sub>, benzo(a)pyren, karcinogenní polycyklické aromatické uhlovodíky PAU, POPs, ...).

EU připravuje též novou regulaci pro zdroje pro 1 až 50 MW výkonu.

Při hledání přirozeného pozadí vysoce toxických dioxinů za referenční obcí v Jižních Čechách se ukázalo, že jsou tam jejich překvapivě nebezpečně vysoké koncentrace, u nichž se prokázalo, že pocházejí z domácích topenišť na uhlí.

K připomínkám Svazu průmyslu a dopravy:

Predikční bilance se soustřeďuje jen na teplárenské uhlí, které je úzkým hrdlem pro rozhodnutí. Rozhodnutí k limitům se tak zjednodušuje na rozhodnutí pouze o teplárenském uhlí. Bilance energetického uhlí není limitující. Energetické uhlí se pálí v elektrárnách a je ho relativní dostatek. Teplárenské uhlí s větší výhřevností se rovněž spaluje v malospotřebě (v podnicích, malých zdrojích, v domácnostech), kdy se jedná o cca 2 miliony tun ročně (5% těžby, avšak s největším zdravotním a environmentálním dopadem).

Ve druhé etapě dolu ČSA se nachází pouze teplárenské uhlí, na dole Bílina je to 60 % těžby. Případná korekce a těžba v druhé etapě ČSA by tak mohla zvýšit produkci teplárenského uhlí o vysoké výhřevnosti o cca 6 milionů tun uhlí ročně.

Hranice výhřevnosti pro teplárenské uhlí 14 MJ/kg je zvolena v souladu s výkaznictvím těžebních společností i VUPEK i samotného teplárenství. V praxi některé teplárny spalují i částečně energetické uhlí a část elektráren spaluje částečně i teplárenské uhlí.

Do roku 2035 dle MPO malospotřeba bude konvergovat k nule a autor tento argument zohlední.

Vypořádání připomínek Svazu průmyslu a dopravy bude dáno písemně.

**Teplárenství je nejdůležitější referenční objekt v této situaci, o který by se vláda měla starat. Uhlí je zde páleno s největší efektivitou i nízkými měrnými emisemi a rovněž se objevuje otázka, co dělat s případným rozpadem centrálního zásobování teplem CZT. Vystává snaha chránit teplárenství a pro něj zajistit vhodné palivo: je však překvapivé, že z 8 mil t/rok teplárenského uhlí se 2 mil t/rok spotřebovávají v malo-spotřebě, tedy v domácích topeništích a podnikových malých kotelnách, 2 až 3 mil t/rok ve vlastních CZT teplárnách, avšak 3 až 4 mil t /rok se pálí ve třech zařízeních: v elektrárně Kladno, kde se spaluje 1.2 mil t / rok vysoce výhřevného 16,2 MJ hnědého uhlí při téměř žádné kogeneraci výroby tepla; v elektrárně Chvaletice se pálí 1,8 milion t / rok vysoce**

**výhřevného 17 -18 MJ uhlí z ČSA, a dále 1,4 mil t / rok v elektrárně Mělník, která je zároveň teplárnou. Třetina až čtvrtina je tak spotřebovávána ve dvou kondenzačních elektrárnách bez využití k produkci tepla!?**

Je scénář a řešení odebrat teplárenské uhlí těmto dvěma elektrárnám a provést substituci paliva a zajistit náhradu jen pro dva velké podniky a tím by se veškeré teplárny jako referenční objekty snadno zajistily, aniž by stát zajišťoval při korekci limitů veškeré s tím související veškeré společenské náklady a problémy. Případná korekce na Bílině by pak stačila i bez dalších ingerencí státu k bezpečnému zajištění teplárenství. U případné korekce na dole ČSA by vznikl objem nadbytečný i pro samotné teplárenství.

ASEK pokryl teplárenství jen částečně. Stát nemá strategickou koncepci teplárenství. Dnes je zřejmé, že teplárenství není možné zachovat ve stávajícím stavu. Neměli bychom chránit teplárenství za každou cenu. Měli bychom však upozornit na dopady, které tu jsou. Je zde několik procesů, které ovlivňují teplárenství. Nepůjde pravděpodobně zachovat teplárenství ve stávajícím stavu, kdy se vyskytuje efekt „vodárenský“, nebo zavádění alternativ, OZE. Udržovat uměle teplárny může být zásahem do trhu. Teplárny jsou na hraně nákladovosti, budou se přizpůsobovat EU standardům, nabízí se i decentralizované zdroje, OZE nebo mikro teplárenství.

Dle statistiky REZZO 350 tisíc domácností topí uhlím (cca 2 miliony tun uhlí/ rok), z toho 250 tisíc domácností má přitom přístup k plynu, ale nepoužívá jej vzhledem k cenám. Úvaha MŽP ke kotlíkové dotaci se snažila oslovit skupinu sociálně slabších, aby emise byly poloviční. Je zde však obdoba, že pro nízko příjmové domácnosti i „sociálně slabé“ platí, tak jako pro všechny ostatní, stejné emisní limity např. pro jejich automobily, které slouží rovněž i na jejich ochranu.

Je zde rovněž 330 tis. nepřipojených plynových přípojek, ke kterým probíhá dohoda s plynárenským průmyslem. Návrh, aby se náklady rozdělily, zatím zamítl Energetický úřad?! Hledá se jiná cesta jak 330 tisíc přípojek obnovit. Hledá se řešení pro používání čistého paliva za přijatelnou cenu.

Jaký bude vývoj v EU v omezování nejmenších zdrojů z hlediska zdravotně rizikových emisí? Nové instalované zdroje musí být podle nejvyšší nejpřísnější emisní třídy 5 pro lokální paliva. Vychází se ze směrnice o ekologických parametrech výrobků. Prováděcí předpis EK se připravuje a k těmto emisním třídám. EK schválila kotlíkovou dotaci s podmínkou splnění 5. emisní třídy pro emise kotlíku a preferenčně s kombinací kotle, jak na uhlí, tak na dřevo, aby se pomohlo alespoň částečně snižování emisí CO<sub>2</sub>.

**V zahraničí problematiku zastaralého spalování uhlí v lokálních topeništích a neudržitelnou emisní zátěž obyvatel s vysokými škodami na zdraví obyvatel vyřešil např. Londýn, Glasgow, Dublin pro několik milionů obyvatel legislativním zákazem spalování uhlí v domácích topeništích. Anglická nedotknutelnost „rodinného krbu a soukromí“ ve světle důkazů o škodlivosti**

**emisí ze spalování uhlí na zdraví obyvatel byla překonána legislativním zákazem, který se v praxi velice osvědčil a vyřešil velmi kritickou situaci.**

Tajemník Výboru pro udržitelnou energetiku je oslovován zoufalými seniory z okrajových čtvrtí Prahy, kteří se nemohou z administrativně – byrokratických překážek (např. 1 metr pozemku v církevních restitucích přes který tak nelze úředně vést přípojku) připojit na zemní plyn, ačkoliv mají vše připravené. V jejich věku, často 70 let, 80 let i více, není pro ně z fyzických důvodů možné již zajišťovat a obstarávat vytápění uhlím. Rovněž jsou atakováni okolím, které trpí emisemi a oni i při dobré vůli nemohou přejít na ušlechtilé vytápění.

Velká část, která používá domácí topeniště na uhlí, nejsou nízkopříjmové domácnosti ani sociálně (slabí, potřební). Často jsou to movití majitelé rodinných domů nebo obyvatelé ovlivnění zavádějícími informacemi z medií, kdy raději investují do zahraničních dovolených, než do nízko- emisního vytápění.

Stát by měl být v otázce ochrany zdraví veškerých svých 10 milionů obyvatel dostatečně silný a důsledný, aby je ochránil před pouhými 0,57 milionu neudržitelných domácích topenišť na uhlí. Externí škody na zdraví a majetku z vytápění domácími topeništi na uhlí jsou obrovské a stát by měl přednostně i zásadně investovat do jejich vyřazení a náhrad.

Toto téma má velký potenciál a zaznívá v odborných kruzích i v široké veřejnosti a na MŽP, které připravuje diskusi s Poslaneckou sněmovnou ČR na toto zásadní téma. Výbor se bude problematice nadále věnovat.

Je žádoucí, aby se co nejdříve přešlo na systém podpory pro nízkopříjmové domácnosti v rámci programů např. Zelená úsporám a přešlo se k vyšší energetické účinnosti i k čistým technologiím (kondenzační kotle na plyn, OZE) ve vytápění a celkově se odstavila morálně zastaralá domácí topeniště na uhlí.

Dále k připomínkám SPD:

Studie ke geologickým faktorům se opírají o veškeré průzkumné štoly i vrty prováděné v minulosti. Rovněž i při dvojím následném vyhodnocování se dospělo ke stejným závěrům.

Sesuv v okolí těžební jámy v roce 2005, souvisel především s vytěžením hornin až do hloubky 200 m vlivem změněných tlakových podmínek. Skryvkové řezy v první etapě velkolopmu ČSA zasahovaly až 70 m do svahu Krušných hor. Byl vytvořen pilíř Jezeří. Při korekci by se těžba znovu přiblížila až ke svahu Krušných hor. Rizika by byla stejná.

Svaz průmyslu a dopravy obdržel pět studií k prolomení limitů, ke kterým se vyjadřuje.

**Vypořádání připomínek SPD se navrhuje, aby proběhlo v užším kruhu bilaterálně Martina Kloze a Evou Slovákovou.**

Výbor by měl posoudit konečné vypořádání veškerých připomínek.

Výbor by se měl zásadní měrou věnovat externalitám, které jsou určující. Je dohoda k tomuto tématu se Socioekonomickým výborem, který by se externalitami měl zabývat.

Zatím se výbor zabýval iniciativně studiemi zadanými Úřadem vlády. Nyní by se výbor měl zabývat též čtyřmi studiemi MPO, aby Rada vlády pro udržitelný rozvoj mohla zaujmout stanovisko k těmto studiím, které nechalo zpracovat MPO k problematice územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí. Jde o následující studie:

- Analýza potřeby dodávek hnědého uhlí pro teplárny s ohledem na navržené varianty úpravy územně-ekologických limitů těžby (zpracovatel MPO, zveřejněno 30. 6.)
- Dlouhodobá prognóza trhu s hnědým uhlím (zpracovatel VUPEK, zveřejněno 15. 6. 2015),
- Posouzení ekonomických dopadů z pohledu zvažovaných variant prolomení limitu těžby uhlí na území severních Čech (zpracovatel pwc, zveřejněno 30. 6.),
- Posouzení sociálních dopadů u jednotlivých obcí a dotčeného regionu z pohledu zvažovaných variant prolomení limitu těžby uhlí na území severních Čech (zpracovatel pwc, zveřejněno 30. 6.),
- Environmentální dopady (zpracovatel COŽP UK, studie má být předložena koncem srpna)

#### **Tajemník Jiří Bendl rozešle co nejdříve studie všem členům.**

Zpracování připomínek (oponentních posudků) by měl zajistit především Socioekonomický výbor RVUR a Výbor pro udržitelnou energetiku RVUR. Téma se rozšiřuje o posouzení těchto nových studií, tak, aby se vláda mohla rozhodnout. Byla svolána interní skupina pro koordinaci i se zástupci Socioekonomického výboru. Požádáme o oficiální pověření výboru, abychom povýšili výstup výboru jako více oficiální. Dojde ke koordinaci všech podkladů, bude vytvořen seznam podkladů a bude proveden výběr.

#### **Je zřejmé, že ne všechna zadání studií MPO postihují plně celou problematiku.**

Budou vytvořeny úzké pracovní skupiny k jednotlivým oblastem.

Studii k dopadům ŽP objednalo MPO s tématem hodnocení environmentálních a zdravotních účinků korekce územních ekologických limitů na lomech ČSA a Bílina ve čtyřech variantách. Smlouva byla podepsána minulý týden. Vzhledem k času budou řešeny úlety prachu a rozptylová studie modelem ATEM a následně zdravotní účinky na okolní obce, dopady hluku pro okolní obyvatele a ekonomické dopady obtěžováním hlukem pro okolní obyvatele. Zahrnutí procesu úpravy, třídění a nakládky uhlí bude řešeno až dle času. Využití a odbyt uhlí v energetických provozech na území ČR reflektuje studie VUPEK z hlediska odbytu. Z hlediska dopadů budou zahrnuty velké a střední zdroje. Jedná se o 47 dominantních zdrojů z hlediska spotřeby. Dopady z využití tohoto uhlí z těchto velkých zdrojů budou na území ČR. Doprovodné



modelování bude pro přesahy do zahraničí pro polutanty a ozón. Doprovodně případně dopady se změnou klimatu pro ČR, které není zatím možné určit.

Budou v rámci studie zahrnuty vlivy z lokálních topenišť na uhlí? Budou zahrnuty dopady na krajinu dle Hesenské metody, změna využití krajiny při rozšiřování velkolomů?

Tyto otázky a lokální topeniště nebudou zohledňovány ve studii COŽP ve studii k ŽP, jelikož nejsou v zadání a tak se stanou spíše předmětem sledování, stanoviskem a doporučením našeho výboru. Je přesto důležité a přínosné, že MPO zadalo tuto studii.

Model ATEM počítá emise z lokálních topenišť ve čtvercích 1x1 km. Před rokem ATEM provedl v rámci Strategie ke zlepšení ovzduší podrobné emisní i imisní modelování, kde jsou zahrnuty i domácí topeniště na uhlí a má rovněž relativně přesný popis k problematice. Projekt Technologické agentury řeší ve spolupráci s firmou ATEM problematiku, kdy by se dalo využít těchto poznatků.

Orientačně zvýšení koncentrace o 10 mikrogramů pro PM10 znamená zkrácení života až o 1 rok života dle výpočtů.

Operátor trhu sleduje 86 – 87 zdrojů, VUPEK však ve studii charakterizuje 47 zdrojů, které mají 95 % spotřeby uhlí v rámci velkých zdrojů.

Univerzita Brno má primární údaje a na základě konzultací se ukazuje, že zdroje jmenovitě uvedené v analýze MU pokrývají 95 % spotřeby hnědého uhlí a že některá data VUPEK nejsou vždy v souladu.

**Lokální topeniště spalují cca 2 miliony t uhlí /rok a to tvoří zásadní zdroj pro emise rizikových látek. Externí škody budou odhadem dominantní z lokálních topenišť a měly by být proto vládě k dispozici pro další směřování.**

Jsou zde stávající zdroje, které pálí uhlí. Je otázkou, jak bude probíhat mix? Zavřou se zdroje nebo se bude uhlí dovážet? Co bude výsledkem studie? I pro studii PWC byly také varianty dané dle VUPEK.

Vzhledem k času však není prostor pro ATEM namodelovat lokální topeniště a tak si budeme muset pomoci indikátory a extrapolací i vzhledem k omezenému počtu variant.

## **5) Tvorba doporučení k ekologickým limitům těžby hnědého uhlí (Petr Kalaš)**

Budou vytvořena stanoviska pro 4 studie, které byly zadány MPO.

Pracovní skupina bude koordinovat informace včetně pracovníků Úřadu vlády.

Do 27. 7. 2015 se sejde opět koordinační skupina a zkonsoliduje zdroje, posoudí zadání a najde další studie a určí další postup.

Experti Úřadu vlády se budou zabývat i scénáři, které připravil Václav Šebek i Martin Klož.

Budou rozeslány studie zadané MPO všem členům a zahájen sběr připomínek od členů výboru se znalostí proběhlého.

S doporučeními i závěry se obrátíme opět na členy výboru k polovině srpna.

Téma limitů je strategicky nosné pro několik dekád dopředu a vyžaduje si proto výjimečné nasazení. Bude programem i pro naše další setkání.

K bilanci uhlí v teplárenství zatím nevíme, která studie bude využívána MPO, zdali vlastní studie MPO nebo studie VUPEK.

Ostatní scénáře a studie jsou založeny na odlišné studii VUPEK i když jsou k ní výhrady. Tuto situaci nebudeme blíže řešit a necháme si prostor pro vlastní úvahy bez ohledu na VUPEK a budeme se držet studie Václava Šebka. Lze si vytvořit revizi studie VUPEK a zjistit, jak případně zasahuje do našich závěrů.

## **6) Energetická efektivnost – pracovní skupina (Irena Plocková)**

PS se sešla 7. 7. 2015, ve složení Plocková, Beranovský, Karásek, Spitz, Šafařík.

Energetická efektivnosti se stává v posledních letech klíčovým nástrojem snižování energetické závislosti, přizpůsobení se růstu cen energie, redukce skleníkových plynů i zdravotně rizikových emisí. Stále více finančních zdrojů je vlivem naplňování cílů EU alokováno do energeticky úsporných opatření.

### **Opatření a plnění k NAPEE pro roky 2014 – 2016 pro sektor domácností: cíl 7,54 PJ**

<b>Energetické úspory</b>	<b>2014-2016</b>	<b>2014</b>
<b>jednotky</b>	<b>PJ</b>	<b>PJ</b>
<b>Nový PANEL</b>	0,49	<b>0,02</b>
<b>NZÚ 2013</b>	0,44	<b>0,05</b>
<b>NZÚ 2014-2020</b>	3,67	
<b>IROP</b>	1,8	-
<b>Výměna kotlů*</b>	0,35	<b>0,05</b>
<b>OPŽP 2007-13</b>		<b>0,085</b>
<b>OP Podnikání a inovace</b>	0,7	<b>0,44</b>
<b>celkem</b>	<b>7,45</b>	<b>0,67</b>

čl. 5 - u budov užívaných ústředními vládními institucemi bylo za rok 2014 realizovanými opatřeními dosaženo **úspory energie pouze ve výši 7 243 GJ, přičemž cíl do roku 2020 činí 215 280 GJ kumulovaných úspor.**

čl. 7 ve smyslu politických opatření zaváděných za účelem dosažení úspor energie u konečných zákazníků v ČR (dotační programy a nástroje finančního inženýrství) přinesl za rok 2014 nové úspory KSE ve výši 665,3 TJ, což by kumulovaně vč. roku 2016 pokrylo **pouze 3 992 TJ z očekávané úspory 21 596 TJ.**

## **Doporučení pro akcelerační opatření**

### **1. Neinvestiční opatření**

- Upravit a rozšířit stávající portál MPO Efekt, aby poskytoval souhrnné informace;
- K motivačním energeticky úsporným opatřením v budovách a hospodářstvích sektorů domácností, služeb a průmyslu např. uveřejňováním vzorových řešení s uvedením stavu před a po vč. nákladů, aktuální informace o možnostech financování (min. dotační programy pod NAPEE), propojení na MŽP/SFŽP, MMR/SFRB, aktualizovat poradenské schéma EKIS v propojení na energetické experty a projektanty s cílem nabízet souhrnnou službu k realizaci úsporných opatření;
- Upravit stávající právní a technické předpisy tak, aby byly jednoznačné, srozumitelné, a s nezpochybnitelným výkladem. Pro urychlení opatření aspoň komentovaným zněním, které by dávalo potřebný rozsah informací pro úroveň poučené veřejnosti;
- Upravit dostupné informativní kalkulační nástroje o plný rozsah informací k realizaci úsporných opatření (druh opatření, úspory energie vyjádřené ve snížených nákladech na vytápění/např. elektřina, plyn, CZT);

### **2. Investiční opatření**

- Posílit financování národních programů a upravit způsob a míru dotace tak, aby byly pro investory/ vlastníky RD a BD více motivační. Jedná se zejména o výši a způsob podpory pro BD, kde je v porovnání s obdobím do r. 2010 největší propad zájmu a tedy dosažitelných úspor (podle predikcí NAPEE za období 2014-16 možných 486 PJ, odhad dle r. 2014 max. 160 PJ). Rozšířit stávající program NZÚ BD i mimo území Prahy, kde s ohledem na rozložení výstavby je výrazný potenciál úspor KSE;
- Zpracovat komplexní program financování úsporných opatření u budov provozovaných veřejnými institucemi, umožnit v maximální míře využití metod EPC a EC.

## **Organizační opatření k pokroku energetické efektivnosti a úspor energie**

- Zavést důslednou evaluaci opatření k zvýšení energetické účinnosti a úspor KSE s využitím kalkulačního nástroje hodnotícího scénáře dekarbonizace ověřit potřebný rozsah nosných programů NAPEE vyplývajících z plnění závazků EED s ohledem na jejich vliv na míru snížení emisí CO<sub>2</sub> a trvale sledovat dosahovaný pokrok;

- Zpracovat urychleně analýzu možné úpravy nastavení politických opatření ve vztahu k ostatním možným řešením a to s využitím zkušeností zemí EU se zavedeným alternativním schématem nebo zavedenou kombinací schémat;
- Upřesnit a sjednotit stávající metodiku/y hodnocení realizovaných energeticky úsporných opatření, stanovit rozsah použitelných technických údajů z EA, PENB a EP pro jasné a ověřitelné vykazování dosažitelných úspor energie a monitorování její spotřeby jako nástroje energetického managementu;
- Zpřehlednit účast českých odborníků v projektech podporujících implementaci EED, umožnit vzájemnou koordinaci postupů a přenosu informací. Rozšířit možnosti účasti v mezinárodních projektech podporujících nejen implementaci EED ale zejména rozvoj opatření k zvýšení úspor KSE u konečných zákazníků.

### **Bytové domy a dotace**

Panel +2013: pro rok 2014 bylo podáno 216 žádostí za více než 842 mil. Kč, uzavřeno 181 úvěrových smluv za 631,8 mil. Kč (poskytnuto 45 příslibů úvěrů ve výši 239,5 mil. Kč, které přechází do roku 2015, 20 aktivních žádostí, které přechází do roku 2015 za 94,5 mil. Kč)

Pro rok 2015 bylo podáno 26 žádostí za 134,4 mil. Kč z toho uzavřeno 25 úvěrových smluv na 90,4 mil. Kč, (se žádostmi z r. 2014 uzavřeno 85 úvěrových smluv za 363,4 mil. Kč)

K červnu 2015 existuje značný časový a výkonnostní nesoulad mezi predikcemi úspor KSE ve smyslu alternativních politických opatření dle čl. 7 EED, uvedených v příl. 1 NAPEE a ohlášených EK, přičemž reálně se jedná až o 2 roky zpoždění. Reálné čerpání nižšího objemu dotací, než bylo původně předpokládáno, ale zejména nižší objem dosažených úspor KSE vlivem skutečného rozložení realizovaných úsporných opatření, je významnou příčinou výkonnostního nesouladu. Nicméně důvody vzniklého stavu nejsou a nemohou být důvodem k změně nastaveného cíle úspor KSE.

### **Diskuse:**

Některé kalkulátory na webu nepodávají skutečný dostatečný objem informací.

Programy ze státního rozpočtu nemají tak složitou administrativní náročnost jako operační programy EU.

Nová zelená úsporám pro Prahu má zatím nízkou motivaci a omezený potenciál (max. 20% přímá dotace).

Na MPO se vytvořila správní jednotka k energetické efektivnosti. Výbor by mohl skupině pomoci. V rámci připomínek k ASEK problematika energetické efektivnosti vešla v povědomí.

Svaz průmyslu a dopravy má pracovní skupinu k této problematice a nabízí se spolupráce s naší pracovní skupinou.

Vyvstává potřeba udělat analýzu energetické efektivity vzhledem k dotacím a navrhnout, jak akcelarovat zájem veřejnosti a dát doporučení. Programy byly analyzovány z hlediska měrných nákladů v roce 2013. Nyní měrné efekty klesají a jsou jiné. Studie v rámci programu Efekt se používají i pro interní vyhodnocování.

Je třeba sledovat programy, aby podpořily maximálně nové technologie a nebyly znehodnocovány nekvalitním provedením nebo instalovanými nespolehlivými zařízeními nebo vybavením.

Při vyhodnocení dotací na OZE v rámci domácností vyšla velmi vysoká finanční efektivita. Rovněž z hlediska proveditelnosti jsou mnohdy OZE efektivnější a proveditelné ve srovnání s pouhým zateplením. Tento prvek je vyjednáván v rámci programu Nová zelená úsporám a pro příští programovací období, kdy bude vyhlášena podpora pro fotovoltiku domácností.

### **Závěry:**

**Výbor upozorní RVUR na zásadní problematiku energetické efektivity a na velké riziko neplnění závazků.**

**Je potřeba v národohospodářském kontextu analyzovat veškeré kapacity ve všech směrech v energetických úsporách i OZE s důrazem na bydlení.**

**Vzhledem k vysokým externím škodám na zdraví obyvatel z lokálních topenišť na uhlí se společností vyplatí velkoryseji podpořit v těchto případech energetickou efektivnost domácností, zateplování bytů a rovněž obnovitelné zdroje energie OZE pro domácnosti tak, aby došlo k urychlené výměně morálně zastaralých způsobů vytápění uhlím za modernější technologie.** Stávající externí škody ze zdravotně rizikových emisí z uhlí pravděpodobně značně převyšují podpory, které jsou cílové skupině z veřejných prostředků nabízeny.

**Pravidelně se bude na výboru řešit energetická efektivnost a obnovitelné zdroje energie.**

### **7) Různé**

Další setkání výboru se uskuteční 11. nebo 12. srpna 2015 od 15 hod dle dostupnosti jednacího sálu.

Zapsal: Jiří Bendl – tajemník výboru

Zápis byl schválen výborem na svém 9. zasedání dne 11. srpna 2015